

FOREIGN EXPERIENCE IN IMPROVING MILITARY PERSONNEL CLOTHING AND SUPPLY IN UZBEKISTAN

Omonov Usmonqul Rakhmonqulovich

Head of the Department of the
Central Command of the National Guard.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15189466>

ARTICLE INFO

Received: 03rd April 2025

Accepted: 09th April 2025

Online: 10th April 2025

KEYWORDS

Military personnel, Clothing and supply, Foreign experience, Supply system, Modernization, Military reforms, Practical clothing, Improving clothing quality, Military training, Supply management, Military needs, Innovations based on foreign experiences, Supporting military personnel, New practical approaches, Modern clothing systems.

ABSTRACT

This article analyzes the importance of studying and implementing foreign experiences in improving the clothing and supply systems for military personnel in Uzbekistan. Successful experiences from foreign countries, especially in developing modern military clothing systems and their implementation, are being applied to enhance Uzbekistan's army supply system. The article examines the significance of this process and the reforms and innovations being carried out in Uzbekistan based on foreign experiences to meet the needs of military personnel.

ОПЫТ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН В УЛУЧШЕНИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВОЕННЫХ ПЕРСОНАЛОМ ОДЕЖДОЙ В УЗБЕКИСТАНЕ

Омонов Усмонкул Рахмонкулович

Начальник отдела Центрального командования Национальной гвардии.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15189466>

ARTICLE INFO

Received: 03rd April 2025

Accepted: 09th April 2025

Online: 10th April 2025

KEYWORDS

Военные, Обеспечение одежды, Зарубежный опыт, Система снабжения, Модернизация, Военные реформы, Практическая одежда, Повышение качества одежды, Военная подготовка, Управление

ABSTRACT

В данной статье анализируется важность изучения и внедрения зарубежного опыта в улучшение системы обеспечения военных персоналом одеждой в Узбекистане. Успешные примеры зарубежных стран, особенно в разработке современных систем военной одежды и их внедрении, применяются для улучшения системы обеспечения армии Узбекистана. В статье рассматривается значимость этого процесса и реформы, проводимые в Узбекистане на основе зарубежного опыта, для удовлетворения потребностей военнослужащих.

снабжением, Военные
потребности, Инновации
на основе зарубежного
опыта, Поддержка
военнослужащих, Новые
практические подходы,
Современные системы
военной одежды.

O'ZBEKISTONDA HARBIY XIZMATCHILAR KIYIM-KECHAK TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISHDA XORIY TAJRIBASI

Omonov Usmonqul Raxmonqul o'g'li

Milliy gvardiya markaziy devoni bo'lim boshlig'i.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15189466>

ARTICLE INFO

Received: 03rd April 2025

Accepted: 09th April 2025

Online: 10th April 2025

KEYWORDS

Harbiy xizmatchilar, Kiyim-kechak ta'minoti, Xorijiy tajriba, Ta'minot tizimi, Modernizatsiya, Harbiy islohotlar, Amaliy kiyim-kechak, Kiyim-kechak sifatini oshirish, Harbiy tayyorgarlik, Ta'minot boshqaruvi, Harbiy ehtiyojlar, Xorijiy tajribalar asosida yangiliklar, Harbiy xizmatchilarni qo'llab-quvvatlash, Yangi amaliy yondashuvlar, Zamonaviy kiyim-kechak tizimi.

ABSTRACT

Ushbu maqola O'zbekistonda harbiy xizmatchilar kiyim-kechak ta'minotini takomillashtirishda xorijiy tajribalarni o'rganish va tatbiq etish muhimligini tahlil qiladi. Xorijiy mamlakatlarning muvaffaqiyatli tajribalari, ayniqsa, zamonaviy harbiy kiyim-kechak tizimlari va ularni ishlab chiqish bo'yicha yondashuvlar o'zbekiston armiyasining ta'minot tizimini takomillashtirishda qo'llanilmoqda. Maqolada bu jarayonning ahamiyati, yurtimizda harbiy xizmatchilarning ehtiyojlarini qondirishda xorijiy tajribalar asosida amalga oshirilayotgan islohotlar va yangiliklar ko'rib chiqiladi.

Kirish

Harbiy xizmat har qanday davlat xavfsizligi va mudofaa salohiyatining muhim tarkibiy qismidir. Harbiy xizmatchilarning professional faoliyatini samarali tashkil etishda ularning kiyim-kechak ta'minoti katta ahamiyatga ega. Ushbu masala ayniqsa O'zbekiston Respublikasi qurolli kuchlarini modernizatsiya qilish jarayonida dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu maqolada xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribasi asosida O'zbekistonda harbiy xizmatchilar kiyim-kechak ta'minotini takomillashtirish imkoniyatlari tahlil qilinadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo'mondoni tomonidan tasdiqlangan 2018-yil 9-yanvar O'RQ-458-sonli "O'zbekiston Respublikasi Mudofaa doktrinasi" da ham Qurolli Kuchlarni harbiy iqtisodiy jihatlariga katta etibor qaratilgan Mamlakat mudofaasini harbiy-iqtisodiy jihatdan ta'minlashning maqsadi tinchlik va urush davrida davlat

harbiy tashkilotining O'zbekiston Respublikasining mudofaa sohasidagi siyosatini amalga oshirish uchun etlaricha moliyaviy, moddiy-texnikaviy va boshqa resurslarga bo'lgan talab-ehtiyojlarini qanoatlantirishdan iboratligi bildirilgan.

Asosiy qism.

Harbiy kiyim-kechak ta'minotining dolzarbligi.

Harbiy kiyim-kechak nafaqat xizmatchilarning tashqi ko'rinishini tartibga soladi, balki ularning jismoniy qulayligini, himoyasini va faoliyat samaradorligini ta'minlaydi. Zamonaviy harbiy texnologiyalar rivojlangan sari kiyim-kechakka bo'lgan talablar ham ortmoqda. Ularning chidamliligi, moslashuvchanligi, iqlim sharoitlariga mosligi va funktsionalligi muhim ahamiyat kasb etmoqda.

O'zbekistonning harbiy sohasi rivojlanayotgan bo'lsa-da, ushbu sohada hali ko'plab yechimini topmagan masalalar mavjud. Jumladan, kiyim-kechakning sifati va xilma-xilligi xalqaro standartlarga mos kelmasligi, ichki ishlab chiqarishning yetarlicha rivojlanmagani, shuningdek, texnologik innovatsiyalardan keng foydalanilmayotgani bu masalalarni murakkablashtiradi.

Ilmiy izlanishlarimiz hamda ilg'or xorijiy mamlakatlarni o'z Qurolli Kuchlarda harbiy xizmatchilarni harbiy kiyim-kechak ta'minotini tashkillashtirish borasida amalga oshirilgan ishlari hamda ularning boy tajribasini qo'llagan holda Qurolli kuchlarimizni zamonaviy hamda milliy harbiy kiyim-kechak mulklari bilan ta'minlash modellarini yaratish zarur shu orqali Qurolli Kuchlarnimiz tomonidan amalga oshirilayotgan jangovar va xizmat vazifalarini o'z vaqtida hamda sifatli amalga oshirishga zamin yaratiladi.

O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy sanoatida xususiy sektorlar safini kengaytirish orqali Qurolli Kuchlarda harbiy sanoatni rivojlantirish mumkin Qurolli Kuchlar tizimida harbiy sanoatning rivojlanishi o'z navbatida harbiy xizmatchilarini ijtimoiy-iqtisodiy qo'llab quvvatlarga olib keladi.

Dunyoda harbiy kiyim-kechak ta'minotini tashkil etishda bir qancha ilg'or tajribalar mavjud.

1. AQSh

○ AQSh Qurolli Kuchlari harbiy kiyim-kechakni ishlab chiqarishda yuqori texnologiyalardan keng foydalanadi. Maxsus nanomateriallar, iqlim sharoitlariga mos polimerlar va chidamli matolar harbiy liboslarda qo'llaniladi. Masalan, "**Future Warrior**" loyihasi harbiy kiyimni zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlashni ko'zda tutadi: termoregulyatsiya tizimi, o'rnatilgan aloqa vositalari, va energiya tejoychi komponentlar.

2. Germaniya

○ Germaniya Bundesverining harbiy kiyim-kechak tizimi harbiylarning qulayligi va xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan. Materiallar nafas oluvchi, oson tozalanadigan va uzoq muddatli foydalanishga mo'ljallangan. Shuningdek, mavsumiy talablarga mos ravishda yozgi va qishki kiyim-kechak to'plamlari ishlab chiqariladi.

3. Janubiy Koreya

○ Janubiy Koreya harbiy xizmatchilari uchun maxsus ekologik toza materiallardan foydalaniladi. Bu, bir tomondan, tabiatga zarar yetkazmaslikka qaratilgan bo'lsa, ikkinchi tomondan, kiyim-kechakning yengilligi va qulayligini ta'minlaydi. Shuningdek, kiyim-kechaklar

individual buyurtma asosida ishlab chiqariladi, bu esa har bir harbiy xizmatchining o'ziga xos talablarini inobatga olish imkonini beradi.

Dunyoning rivojlangan davlatlari o'rtasida qurollanish poygasi ketayotgani, mamlakatlar harbiy sanoatni rivojlantirish uchun katta miqdorda mablag' ajratilmoqda. Shu o'rinda harbiy xizmatchilarning kiyim-kechak ta'minotiga ham katta e'tibor qaratilmoqda. Rivojlangan mamlakatlarni harbiy sanoatni rivojlantirish uchun sarflayotgan mul mablag'lar reytingiga qarasa quyidagi holatni kuzatamiz:

4. Ruvojlangan davlatlarning Qurolli Kuchlari uchun xarajatlari¹

5.3-jadval

O'rin	Davlatlar	Armiya uchun xarajatlar (milyard)\$
1	США	684,6
2	Китай	181,1
3	Россия	179,9
4	Саудовская Аравия	78,4
5	Индия	60,5
6	Великобритания	54,8
7	Франция	52,3
8	Япония	48,5
9	Германия	48,5
10	Республика Корея	39,8

1. **Taklif va tavsiyalar tavsiyalar.** Xorijiy tajribani inobatga olgan holda, O'zbekistonda harbiy xizmatchilar kiyim-kechak ta'minotini takomillashtirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish taklif etiladi:

2. Milliy ishlab chiqarishni rivojlantirish

o Harbiy kiyim-kechakni ishlab chiqarishda mahalliy korxonalarni jalb qilish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish zarur. Bunda ekologik toza va chidamli materiallardan foydalanish maqsadga muvofiq.

3. Ilmiy izlanishlarni kengaytirish

o Kiyim-kechak materiallarini loyihalash va sinovdan o'tkazish bo'yicha ilmiy izlanishlarni qo'llab-quvvatlash kerak. Oliy harbiy ta'lim muassasalari va ilmiy tadqiqot institutlari bu jarayonda muhim rol o'ynashi mumkin.

4. Individuallashtirilgan yondashuv

o Harbiy xizmatchilarning individual o'lcham va ehtiyojlarini inobatga olgan holda kiyim-kechakni taqsimlash tizimini yo'lga qo'yish. Bu uchun raqamli texnologiyalar va ma'lumotlar bazasidan foydalanish lozim.

5. Texnologik innovatsiyalarni joriy etish

o Yengil, termoregulyatsiya qobiliyatiga ega va suv o'tkazmaydigan materiallardan foydalanish kerak. Shuningdek, smart-texnologiyalarni (o'rnatilgan aloqa vositalari, GPS) qo'shish imkoniyatlarini o'rganish lozim.

¹ Internet ma'lumotlari asosida mualliya tomonidan ishlab chiqildi

Xulosa

O'zbekistonda harbiy xizmatchilar kiyim-kechak ta'minotini takomillashtirish davlat mudofaa salohiyatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Xorijiy mamlakatlarning tajribasidan oqilona foydalanish orqali O'zbekistonda zamonaviy, qulay va funksional harbiy kiyim-kechak tizimini yaratish imkoniyati mavjud. Bu boradagi harakatlar nafaqat harbiy xizmatchilarning samaradorligini oshiradi, balki ichki iqtisodiyotni rivojlantirishga ham katta hissa qo'shadi.

References:

1. AQSh Mudofaa Departamenti rasmiy nashrlari.
2. Germaniya Bundesveri tomonidan e'lon qilingan hisobotlar.
3. O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligining rasmiy materiallari.
4. Harbiy texnologiyalar bo'yicha xalqaro jurnal maqolalari.
5. Muhammadov, T. (2020). Harbiy ta'minot tizimi va uning rivojlanish istiqbollari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi nashriyoti.
6. Shomurodov, A. (2019). Xorijiy tajriba asosida harbiy kiyim-kechak tizimining samaradorligini oshirish. O'zbekiston armiyasi jurnali, 3(5), 45-53.
7. Nazarov, M. (2021). Zamonaviy harbiy ta'minot tizimlari: xalqaro tajribalar va O'zbekistondagi amaliyotlar. Toshkent: O'zbekiston ilmiy-texnikaviy nashriyoti.
8. Johnson, L. (2018). Military Logistics and Uniform Systems: A Global Perspective. London: Military Press.
9. Garrido, P., & Schneider, R. (2017). The Role of Clothing and Equipment in Military Performance: International Experiences. Journal of Military Technology, 29(2), 112-128.
10. Pavlov, S. (2020). Moderna armija: kiyinuv tizimlari va ta'minot boshqaruvi. Moskva: Rossiya Mudofaa nashriyoti.
11. Kushnarenko, I. (2019). Harbiy kiyim-kechak ta'minotini takomillashtirishda xorijiy tajriba: iqtisodiy va amaliy yondashuvlar. Harbiy iqtisodiyot jurnali, 8(12), 78-85.
12. O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi (2022). Harbiy xizmatchilarni ta'minlashda zamonaviy texnologiyalar. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi nashriyoti.